

Sociaal veiligheidsplan

Da Costaschool
Spoorstraat 3
3761 AJ Soest

versie 22 maart 2024

Sociale veiligheid

Onder sociale veiligheid wordt verstaan (Onderwijsinspectie, 2015):

“Een school is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dat betekent dat er een veilige en positieve sfeer is op school. Het betekent ook dat de school optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag, en deze zoveel mogelijk voorkomt.”

Sociale veiligheid vormt voor ons op de Da Costaschool de voorwaarde om tot prettig werken en leren te komen. Voor alle medewerkers is een veilige omgang met elkaar, met de kinderen, met de ouders, essentieel. Wij werken hier pro-actief en in samenwerking aan, zodat wij zoveel mogelijk ongewenste situaties vroegtijdig voorkomen en dat verwachten wij ook in de samenwerking met onze ouders.

Direct na de zomervakantie maken wij samen omgangsregels per groep waar de eerste weken veel aan wordt gerefereerd en later indien wenselijk per thema.

Halverwege het jaar (na de kerstvakantie) worden zij weer groepsgewijs geëvalueerd.

Ook als team hebben wij omgangsregels. Als basis is ons uitgangspunt dat een positieve, ontwikkelingsgerichte houding essentieel is in onze communicatie.

Hoe werken wij als team aan een veilig schoolklimaat?

In onze werkwijze is de dialoog van essentieel belang, vanuit het principe “ik ben OK, jij bent OK” en we mogen best van mening verschillen. We zoeken de verbinding.

In ons team:

- tonen we respect voor de ander en laten we de ander in zijn of haar waarde
- bieden we elkaar een luisterend oor en zijn we bereid iets voor een ander te doen
- geven we feedback en staan we open voor elkaar
- geven we en nemen we ruimte voor elkaars kwaliteiten; verschillen mogen er zijn
- houden we rekening met ieders mogelijkheden
- praten we niet over elkaar, maar met elkaar
- zijn we nieuwsgierig en staan we open voor nieuwe dingen
- agenderen we iets tijdig en op de daarvoor bestemde plek
- tonen we ons gezamenlijk verantwoordelijk voor elkaar; voor de hele school

Onze werkwijze op het gebied van sociaal emotioneel leren van kinderen (SEL)

Hoe volgen wij het kind op het gebied van sociale competentie?

Om de kinderen te begeleiden bij de sociaal-emotionele ontwikkeling is het van belang hen te volgen en dagelijks met hen in gesprek te zijn over datgene dat hen bezighoudt. We maken het kind in allerlei verschillende situaties mee. Hoe gedraagt het kind zich ten opzichte van andere kinderen, ten opzichte van de leerkracht en hoe ziet het zichzelf? Wij zien kinderen tijdens werkmomenten, maar ook tijdens vrije momenten. Hierdoor krijgen wij een breder beeld van het kind. In onze nieuwe methode Kwink worden zogenaamde IK - JIJ- en WIJ competenties besproken en jaarlijks bij kind-oudergesprekken wordt de transfer gelegd met de thuissituatie. We werken zo preventief mogelijk om het kind inzicht te geven in zichzelf, het weerbaar te maken en een positieve groepsdynamiek te bevorderen en pesten tegen te gaan.

KIJK en ZIEN

Met behulp van observatie (KIJK, gr 1 en 2) en het kindvolgsysteem ZIEN (gr 3-8) wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen tweemaal per jaar specifiek bekeken. Voor en door ieder kind van groep 5 tot en met 8 wordt een vragenlijst ingevuld, waarmee de sociale competenties in kaart worden gebracht. Op basis van de uitkomsten kan dieper ingegaan worden op de situatie van het kind persoonlijk, of op de plek in de groep. In de groepsdynamiek kan worden gestuurd door specifieke werkvormen uit Kwink in te zetten op basis van de uitkomsten. De intern begeleider heeft

een belangrijke rol om samen met de leerkrachten en eventueel ouders onze handelwijze te bespreken.

Groepsbespreking

Minstens tweemaal per jaar wordt elke groep besproken met de intern begeleider. Tijdens dit gesprek wordt er ook aandacht besteed aan de sfeer in de groep, de groepsdynamiek en de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind en uitkomsten van vragenlijsten.

Opvallendheden worden genoteerd in Parnassys. Bijzonderheden worden gedeeld met de ouders en in de driehoek kind-ouders-school denken we dan over het vervolgtraject.

Kindbespreking

Het van jongs af aan noteren wat opvalt en wat er al gedaan is in relatie tot het kind is essentieel.

We kunnen het kind dan goed volgen door de jaren heen en ook welke zaken al eerder besproken zijn met ouders. In sommige gevallen is externe hulp aangewezen en we volgen zo ook in hoeverre die hulp in combinatie met de begeleiding op school effectief is geweest.

Zowel in de onderbouw als bovenbouw kunnen kinderen aangemeld worden door de leerkracht bij de intern begeleider. Per periode kunnen ervaringen of vragen t.a.v. kinderen in het team worden besproken. Indien wenselijk bereiden we het gesprek uit met externe collega's die ons ondersteunen via het SamenwerkingsVerband in een Multi Disciplinair Overleg.

Kind-oudergesprek

In onze gesprekscyclus is de driehoek kind - ouders - school essentieel. Alle kinderen gaan mee naar het startgesprek met de nieuwe leerkracht. Vanaf groep 3 gaan de kinderen mee naar het kind-oudergesprek. Hoe meer een kind oefent met zelf vertellen waar het staat, wat het geleerd en ontwikkelt heeft en wat het daarbij nodig heeft van de leerkracht en van de ouders, hoe sneller we samen op 1 lijn komen. We staan voor dat ouders en leerkrachten hand in hand werken en niet tegenover elkaar komen staan omdat kinderen thuis iets anders vertellen dan op school.

Zowel van ouders als leerkrachten verwachten wij dat zij kinderen motiveren om naar beiden open te zijn en vertrouwen te hebben in een gezamenlijke aanpak.

Als ouders graag iets bespreken met de leerkracht los van het kind, dan kan er altijd om een extra gesprek worden gevraagd.

Ondersteuningsplan indien nodig

In enkele gevallen gaan we over tot een specifiek ondersteuningsplan, vaak genoemd een "topdossier". Deze wordt door de leerkracht opgesteld, eventueel in samenwerking met de intern begeleider en eventueel een gedragspecialist. Het handelingsplan zal bij aanvang en na afloop ter evaluatie met de ouders besproken worden. In een handelingsplan staan de stappen die worden ondernomen om het kind te helpen. Bij een handelingsplan is er sprake van de beschrijving van de volgende aspecten:

- de beginsituatie
- leer-en/of gedragsdoel
- de aanpak: inhoud, methodiek en organisatie
- evaluatie

Rapport en overdracht nieuw schooljaar

Ook in het rapport staat omschreven hoe het gedrag van het kind ten opzichte van andere kinderen, leerkracht en zichzelf is.

Bij het overdrachtsgesprek wordt elk kind kort besproken op sociale competentie. Daarnaast wordt er overgedragen in hoeverre er ondersteuningsplannen zijn welke er vervolgd moeten worden.

Samenwerken met ouders

Zoals al eerder omschreven kunnen wij als school niet alleen zorg dragen voor een veilige basisschool. Als school en ouders willen we hier samen voor verantwoordelijk zijn op basis van wederzijds vertrouwen. We verwachten dat ouders achter ons pedagogisch- en veiligheidsbeleid staan en de omgangsregels ook thuis tot zich nemen en mede uitdragen.

Als zich thuis situaties voordoen die op school kunnen doorwerken gaan wij er vanuit dat ouders ons informeren en andersom mogen ouders dit ook van ons verwachten. Wij hebben elkaar nodig als samenwerkingspartners om een kind en een groep zo optimaal mogelijk te kunnen begeleiden.

Met de ouders in de MR bespreken we regelmatig schoolbeleid, waaronder veiligheidsbeleid en de wijze waarop we ouders betrekken daarbij.

Internet en social media

In ons gebruik van internet en social media hanteren wij dezelfde normen en waarden als in onze andere vormen van communicatie. Als school en schoolbestuur sluiten we aan bij de modelregeling ICT en de AVG regels vanuit Verus en het Media protocol van PCBO Baarn Soest m.b.t. communicatie, veilig internetgebruik en controle van de websites. Vanaf groep 5 wordt in de groep structureel aandacht geschonken aan aspecten als privacy bij internet en social media en aan gedrag dat als intimiderend of pesten kan worden ervaren (b.v. buitensluiten of pesten via een groepsapp). Vanuit school checken wij periodiek internetaccounts van kinderen en wij vragen ouders dit thuis ook te doen. Mochten er signalen zijn van “onveiligheid” dan sturen wij aan op een goede oplossingsgerichte samenwerking tussen ouders en school.

Gebruik van foto, film, mobieltjes

Foto- en filmmateriaal wordt steeds meer ingezet in de lessen vanuit de doelen van digitale geletterdheid. Er zijn leerlijnen voor kinderen voor het opdoen van informatievaardigheden en om mediawijzer te worden. Onder schooltijd is de mobiele telefoon van het kind uit en in de tas, tenzij de leerkracht in afstemming met ouders toestaat de mobiel voor onderwijsdoeleinden te gebruiken. Foto's of filmpjes worden alleen gemaakt van of door kinderen, als er toestemming is verleend door de betreffende ouders. Ouders kunnen in de Parro-app zelf aangeven in hoeverre zij de privacy van hun kind willen borgen, in hoeverre zij fotomateriaal in de Parro-app of op de website van de school willen toestaan. Het kan voorkomen dat er bij festiviteiten of toernooien buiten de school fotografen aanwezig zijn van de pers. In dat geval hebben wij geen invloed op door hen gemaakte foto's en plaatsing ervan in bijvoorbeeld de plaatselijke krant.

Incidenten

Op elke school komt het wel eens voor dat er toch sprake is van een incident.

Een incident waarbij een vorm van plagen, pesten, uitschelden, discrimineren, verbaal of fysiek geweld of een ander vorm van ongepast gedrag kan optreden. Voor de helderheid: wij staan een geweldloze communicatie voor, op basis van wederzijds respect. We behandelen de ander zoals wij zelf behandeld willen worden. Treffen wij een (speelgoed) wapen of een voorwerp dat als wapen gebruikt kan worden aan, dan nemen wij dit direct in beslag en informeren wij de ouder(s).

Pesten: voorkomen en er tijdig op inspelen

Met ons pedagogisch klimaat en beleid staan wij voor pesten zoveel mogelijk te voorkomen en vroegtijdig in te kunnen spelen op signalen. Toch komt een incident een enkele keer voor waarbij grenzen overschreden worden. In dat geval werken wij aan een aanpak op vijf sporen: zowel naar de pester, de gepeste, de leerkracht, overige klasgenoten en de ouders. Met onze methode Kwink werken wij aan IK-, JIJ- en WIJ-competenties bij kinderen. Een kind leert reflecteren op eigen gedrag, leert aangeven wat het van de nodig heeft en vice versa, en van de groep om tot een zo veilig en positief mogelijk groepsklimaat te komen.

Gebruik van een time-out (plek)

Een kind kan om diverse redenen even een time-out nodig hebben en uit de groep moeten. Ofwel omdat het zich niet lekker voelt, of een driftbui heeft, of omdat de leerkracht de aard van het gedrag niet tolereert in de groep.

Bij het laatste werken we met een waarschuwing, tweede waarschuwing en aansluitend volgt verwijdering uit de groep en informeren van intern begeleider of directeur.

- de leerkracht bepaalt of een kind in diens optiek even uit de klas verwijderd moet worden met als doel weer rustig te worden en opnieuw aansluiting te kunnen vinden
- de leerkracht bepaalt wat daarvoor de beste plek is
  - of even een paar minuutjes op de gang om na te denken
  - of even zelfstandig werken in de gang, ontmoetingsruimte, of bij een ambulante medewerker
  - of in de time-outplek
- doel van de time-out is om weer in contact te komen met de leerkracht. De ambulante medewerker die in de buurt is helpt het kind weer de stap terug te zetten, maar gaat niet in dialoog met het kind over de reden van de time-out. De leerkracht maakt zelf de inschatting wanneer het weer met het kind in gesprek gaat over de aanleiding tot de time-out.
- indien een kind zelf komt met informatie die aanleiding geeft tot zorg wordt deze inhoud gedeeld met de leerkracht. Die bepaalt in samenspraak met de IB-er of en op welke wijze er overdracht plaatsvindt naar ouders en eventueel externen.
- de leerkracht (of IB-er) zorgt voor registratie in Parnassys en contact de ouders

Sancties bij herhaaldelijke incidenten

Bij ernstige of herhaaldelijke incidenten volgen we het protocol incidenten (zie bijlage 1). Betreft het een kind dan heeft de leerkracht inmiddels de samenwerking met intern begeleider en directeur gezocht en deze nemen signalering en gesprekken met ouders dan voor hun rekening. Als ouders wordt u dan geïnformeerd dat u verwittigd kan worden uw kind op te halen. Betreft het een ouder dan informeert de directeur de bestuurder.

Vertrouwenspersoon en anti-pestcoördinator

Het is natuurlijk mogelijk dat een kind, ouder of medewerker het op school ergens niet mee eens is. Dat proberen we allereerst in samenwerking op te lossen. Maar er kan een reden zijn waardoor er behoefte bestaat aan vertrouwelijk overleg. Voor de kinderen zijn juf Marijke en juf Sabine (groep 8) vertrouwenscontactpersonen. Ouders kunnen contact opnemen met de externe vertrouwenspersoon van stichting PCBO Baarn-Soest Marleen Versteeg-Verschoor. Mail: de.reis.marleen@gmail.com Voor medewerkers is de externe vertrouwenspersoon beschikbaar via Perspectief; gegevens zijn beschikbaar via het bestuurskantoor van PCBO Baarn-Soest.

Voorkomen van ongewenste intimiteiten

In onze handelwijze houden we rekening met een aantal factoren. Zo worden kinderen niet bij de personeelsleden thuis uitgenodigd. Wel kan een groepje kinderen met speciale reden op bezoek komen na overleg met en toestemming van de ouders / verzorgers. De directeur wordt hierover vooraf geraadpleegd. Als een medewerker langere tijd individueel met een kind in een ruimte verblijft zorgen we voor zichtbaarheid. Personeelsleden en kinderen hebben geen persoonlijk contact via eigen pagina's op sociale media. Dat kan wel via de schoolpagina of een groepspagina. Mannen en vrouwen en jongens en meisjes slapen gescheiden van elkaar tijdens het kamp. Indien er, vanuit organisatorisch oogpunt, een andere oplossing nodig is beslist de directeur. Een leerkracht geeft een duidelijk signaal voordat de kleed- of doucheruimte wordt betreden. kinderen vanaf groep 3 worden

geacht zich zelfstandig aan- en uit te kunnen kleden. In de lessen wordt rekening gehouden met het zich op een bepaalde leeftijd ontwikkelend schaamtegevoel bij kinderen. Tijdens gymoefeningen kan de leerkracht functionele hulp verlenen, zodat de oefening op een juiste wijze, zonder gevaar wordt uitgevoerd. Lichamelijk contact mag nooit leiden tot ongewenste aanrakingen.

Grensoverschrijdend (agressief) gedrag

Grensoverschrijdend agressief gedrag is gedrag dat de communicatie tussen twee partijen verstoort en onlustgevoelens (angst, woede, onmacht) teweeg brengt en schade veroorzaakt. Dit gedrag kan gepaard gaan met verbaal of fysiek geweld of dreiging hiervan. Dit houdt in dat taalgebruik in de vorm van schelden, vloeken, kwetsen, discrimineren en vernederen niet wordt geaccepteerd.

We zijn ons ervan bewust dat er verschillen kunnen zijn tussen wat iemand ervaart als een "grens". Maar als school bepalen wij die grens, richting kinderen en richting ouders.

Conflictgesprek

Als er sprake is van conflict en risico dreiging, communiceer dit dan vooraf met de directeur (en de collega's) Probeer de achtergrond van de (be)dreiging te kennen en – zo mogelijk – te ondervangen en/of bespreekbaar te maken. Meldt het als je een risicovol gesprek gaat voeren en voer die in een rustige, veilige omgeving – eventueel met een collega erbij of met collega's in de directe omgeving (als achterwacht). Gaat het gesprek niet zoals je wil, beëindig dan het gesprek en schaal de situatie op naar directieniveau. Bij fysiek geweld slaan wij onmiddellijk alarm en informeren wij 1-1-2.

Bijlage 1 protocol gedrag en incidenten

Welke stappen worden ondernomen als ongewenst gedrag wordt gesignaleerd?

Het doel van het ingrijpen bij incidenten is ongewenst gedrag direct te doen stoppen en ernstige voorvallen en grensoverschrijdend gedrag te doen voorkomen.

In situaties waarin ongewenst gedrag toch wordt gesignaleerd, wordt het volgende stappenplan gehanteerd en in gang gezet door de leerkracht die dit gedrag signaleert. Dit kan dus de eigen leerkracht, een andere leerkracht of medewerker binnen de school zijn.

Voorbeelden van ongewenst gedrag zijn: herhaaldelijk niet reageren op correcties van de leerkracht/volwassene bij niet luisteren, een grote mond geven tegen de leerkracht/volwassene of agressief gedrag tegen andere kinderen / leerkracht / medewerker.

Stappenplan

Stap 1

Bij een incident

De leerkracht neemt pedagogische maatregelen om het gedrag van het kind zodanig te corrigeren dat het kind binnen afzienbare tijd weer kan deelnemen aan de groepsactiviteiten.

De pedagogische maatregelen vinden plaats in de groep, in het groepslokaal of in de nabijheid van het groepslokaal. Een kind laten we niet alleen in de gang, of slechts een heel kort moment, maar dragen we indien nodig over aan een collega. Bij een incident staat veiligheid voor het kind, de groep en de medewerker centraal en wordt gehandeld vanuit die belangen.

Een incident kan direct opgelost zijn, maar ook aansluitend terugkeren. We werken in deze volgorde:

Groep 1&2:

- Waarschuwen en het gewenste gedrag aangeven
- Vaste plek in de klas om na te kunnen denken, daarna een gesprekje met het kind
- Kind naar collega brengen, leerkracht zelf zorgt voor een werkje

Groep 3 t/m 8:

- Waarschuwen en het gewenste gedrag aangeven, na twee waarschuwingen kan het kind verwijderd worden uit de groep t.b.v. het groepsklimaat
- Afkoelen bij een collega, aansluitend tafel apart in de klas, dus uit het groepje halen
- Gaat het niet dan met werk bij een andere collega in de klas plaatsen.

Ouders worden geïnformeerd bij uit de klas plaatsen na meerdere waarschuwingen, ook bij een eenmalig incident.

Pauses zijn om buiten te spelen en (fysieke en mentale) beweging is belangrijk voor kinderen. Alleen kinderen die zich niet lekker voelen of zij die binnen willen bewegen kunnen binnen blijven, dus niet "voor straf".

Voor alle groepen geldt dat een probleem met een kind te allen tijde afgesloten wordt met een gesprekje, maar dit mag niet ten koste gaan van de effectieve lestijd van de hele groep. In dat geval vraagt de leerkracht ondersteuning bij de intern begeleider of directeur.

Een licht incident noteren we ook in Parnassys, maar melden we niet direct aan een ouder.

Dat doen we wel als een kind tijdelijk uit de groep is geweest of bij herhaaldelijke incidenten.

Stap 2

Indien periodiek: afspraken over time-outs

- Wanneer de interventie volgens het afgesproken stappenplan binnen de groep niet afdoende blijkt maar gedrag herhaaldelijk optreedt, worden er afspraken gemaakt dat het kind buiten de groep naar

een andere leerkracht gebracht kan worden. De leerkrachten spreken dan onderling af wie van wie kinderen als time-out krijgt. De time-out kan voor een afgesproken korte tijd gelden, maar ook langere tijd ingesteld worden.

- Als verwacht wordt dat het kind zich fysiek of verbaal zal verzetten, wordt afgesproken dat intern begeleider of directeur het kind zal brengen en halen na de afgesproken tijd. Eventueel wordt een briefje meegegeven hoe lang het kind moet blijven. Als de directeur niet aanwezig is, dan nemen de aanwezige –daartoe aangewezen- plaatsvervangende teamleden het kind onder hun hoede.
- Als een kind naar een andere leerkracht wordt gebracht (met werk en voor een afgesproken tijd) bemoeit die leerkracht zich niet met het conflict. Het kind zit daar ter afkoeling. De leerkracht communiceert zakelijk en het kind voert het opgedragen werk uit.
- De leerkrachten voeren na schooltijd een gesprek met het kind, waarbij het kind maximaal 15 minuten nablijft.
- Het conflict met het kind wordt opgelost door *de leerkracht die het conflict heeft met het kind*.
- De intern begeleider wordt door de leerkracht op de hoogte gebracht van de time-out. Dit gebeurt door het versturen van een e-mail waarin meteen een afspraak gemaakt wordt.
- Als het storende gedrag twee of meer keer in korte tijd voorkomt dan stelt de leerkracht de ouders telefonisch op de hoogte en worden zij uitgenodigd op gesprek om het gedrag te bespreken; de leerkracht informeert intern begeleider en directeur hierover. In samenwerking kan worden besloten dat zij het contact met ouders overnemen.
- De directeur kan ouders na herhaaldelijke incidenten verwittigen het kind op te halen vanwege niet hanteerbaar gedrag.
- Er wordt altijd een aantekening gemaakt in Parnassys, maar ook kan een kort verslag geschreven worden met het verzoek aan ouders dit te ondertekenen als “gelezen” en dit wordt in het dossier opgenomen.

Stap 3

Indien structureel

Het gedrag van het kind blijft versturend en heeft negatieve gevolgen voor het kind zelf en invloed op de groep. De maatregelen en/of de time-out plek blijken onvoldoende te bieden.

De ouders worden uitgenodigd door intern begeleider of directeur, om:

- het gedrag van hun kind te bespreken
  - afspraken te maken over verantwoordelijkheden
  - gezamenlijk te zoeken naar passende oplossingen, al dan niet in samenwerking met SWV De Eem
- Bij deze gesprekken zijn ouders en intern begeleider / directeur aanwezig, soms aangevuld met de leerkracht(en). Gesprekken worden samen voorbereid.

In elke situatie zal er gezocht worden naar een oplossing waarbij het welzijn van het kind, groep en leerkracht centraal staat. Als ouders niet mee willen werken aan een oplossing dan worden de ouders dringend gevraagd een andere school te gaan zoeken voor hun kind. In gevallen van structurele onveiligheid kan er melding gedaan worden via de meldcode of bij Veilig Thuis.

Stap 3 kan enkele malen plaatsvinden voordat stap 4 in werking treedt. Het aantal keren is afhankelijk van het soort incident, de leeftijd van het kind, de situatie en de afstemming tussen directeur en schoolbestuur PCBO.

Stap 4

In het uiterste geval kan door de directeur na consultatie van bestuur PCBO worden besloten tot schorsing van het kind voor de rest van de dag of voor meerdere dagen. De leerplichtambtenaar zal indien nodig op de hoogte worden gebracht.

Na deze schorsing vindt er altijd een gesprek plaats met het kind, de ouders en een directielid voordat het kind teruggaat naar zijn/haar eigen klas.

Stap 5

Indien besloten wordt tot verwijdering van het kind van de school, gaat de directie op zoek naar een andere school voor het kind.

Bijlage 2 Pesten op school. Hoe ga je er mee om? Een protocol

Achtergrond

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken.

Wij zien pesten als een probleem van alle direct betrokken partijen:

- kinderen die gepest worden,
- kinderen die pesten,
- de zwijgende groep,
- leerkrachten,
- ouder(s)/ verzorger(s) (hierna genoemd: ouders).

De school probeert pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar gemaakt. Met de kinderen zijn omgangsregels opgesteld en er wordt gewerkt met de methode Kwink. Als pesten optreedt, signaleren leraren (in samenwerking met de ouders) dat en ondernemen duidelijk actie conform dit protocol. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, beschikt de school over een directe aanpak. Wanneer de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een externe vertrouwenspersoon mogelijk. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en adviseren.

De piek van het pesten ligt doorgaans tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest. Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen,
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot,
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven,
- briefjes doorgeven,
- beledigen,
- opmerkingen maken over kleding,
- isoleren,
- buiten school opwachten, slaan of schoppen,
- op weg naar huis achterna rijden,
- naar het huis van het slachtoffer gaan,
- bezittingen afpakken,
- cyberpesten via social media of in een (groeps)whapp

Hoe gaan we daarmee om?

Op school werken we met Kwink. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen daarbij aan de orde. Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.

Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van essentieel belang. Er zal immers minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de normen en waarden in de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken.

Agressief gedrag van een medewerker en van ouders en kinderen wordt niet geaccepteerd.

Daarbij de volgende aandachtspunten:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: probeer het eerst zelf, lukt het niet dan mag je hulp aan de leraar vragen. Een tweede stelregel is dat een ander kind ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle kinderen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Ten derde vinden we het belangrijk dat ouders het kind helpen richting de leerkracht, en al dan niet samen met het kind het gesprek voeren. Vertrouwelijkheid daarbij vinden we belangrijk, maar vertrouwelijk moet niet worden verward met geheimhouding; we vragen het kind vertrouwen om het in gezamenlijkheid samen te gaan oplossen. Dat kan ook betekenen dat de ouder ervoor kiest een andere ouder te benaderen, maar graag in samenwerking met school. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind komen oplossen. Een veilige sfeer binnen school voor kinderen, ouders en medewerkers is essentieel.

Aanpak van de ruzies en pestgedrag in 4 stappen

Wanneer kinderen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten:

STAP 1

Leerkracht - kinderen: probeer er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Hulp bieden aan de zwijgende middengroep

- Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.

STAP 2

Op het moment dat een van de kinderen er niet uitkomt heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen, al dan niet met hulp van ouders.

STAP 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Daarbij wordt het slachtoffer direct in bescherming genomen en wordt deze gevraagd wat deze als beste oplossing ziet. Ouders worden betrokken. Een oplossing kan zijn tijdelijk een steungroep te benoemen; die kinderen in de groep die met beide partijen goed door een deur kunnen. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde kinderen volgen sancties, die altijd worden voorbesproken met de intern begeleider of directeur.

STAP 4:

Fase 1

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leraar duidelijk stelling in de groep en worden meerdere ouders betrokken. Er volgen gesprekken met het kind en ouders dat pest/ruzie maakt en met het slachtoffer.

De intern begeleider en directeur zijn betrokken en er is verslaglegging.

Lera(a)r(en), ouders en schoolleiding proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing maar indien niet dan beslist de directeur over sancties.

Consequenties

Consequenties worden altijd voorbesproken met de schoolleiding en gedeeld met de ouders.

▪ *Fase 2*

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem. Ouders en schoolleiding stellen taken en handswijzen vast voor school en thuis.

▪ *Fase 3:*

Bij aanhoudend pestgedrag wordt deskundige hulp ingeschakeld van bijvoorbeeld het SWV, de schoolarts van de GGD, of vrijgevestigde therapeut / trainer na afstemming tussen de hulpvragen en doelstellingen geformuleerd door school en ouders.

▪ *Fase 4:*

Groepsouders worden geïnformeerd over de situatie n.a.v. de context, individueel of als groep. Betreft het de groep dan hebben de directeur en intern begeleider de regie.

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een kind tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

- *Fase 5:*
In extreme gevallen kan een kind geschorst of verwijderd worden na samenspraak met bestuur PCBO Baarn - Soest.

Bijlage 3: vertrouwenspersoon en klachtencommissie

Ouders kunnen indien zij dat wensen contact opnemen met de externe vertrouwenspersoon van stichting PCBO Baarn-Soest,

Marleen Versteegen-Verschoor.
Mail: de.reis.marleen@gmail.com

Ons schoolbestuur is aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie voor het Primair en Voortgezet Onderwijs, ingesteld door de Vereniging Besturenraad Protestants Christelijk Onderwijs.

De klachtenregeling van onze stichting kunt u hieronder downloaden:
Klachtenregeling Stichting PCBO Baarn-Soest

Ten slotte is er de mogelijkheid om u tot de landelijke geschillencommissie te wenden:

Stichting GCBO
Postbus 82324
2508 EH Den Haag
tel.: 070 386 16 97
www.gcbo.nl

4b. externe hulpvraag	Omdat het handelingsplan of gedragscontract op school geen effect heeft gesorteerd zal, <i>indien dit nog niet is gebeurd in fase 3</i> , de hulp en begeleiding van een extern deskundige worden ingeroepen.	Lkr.+ ouders/verz. Ib-er en PCL
4c. Informeren team en standpuntbepaling.	<p>In dit stadium wordt het team geïnformeerd en bepaalt zij haar standpunt. Het is van belang dat een mogelijk besluit tot verwijdering gedragen wordt door het team, zijnde als een verantwoordelijkheid van de school. Directie, intern begeleider en groepsleerkracht informeren het team over de ontstane situatie en over het door hen ingenomen standpunt. In het voorstel zullen ruwweg twee opties als mogelijke oplossingen aangedragen kunnen worden handhaven op school met een apart programma voor de resterende jaren (tweede leerweg) Verwijdering van school.</p> <p>Het voorstel zal worden afgewogen op de volgende overwegingen:</p> <p>-heeft handhaving op school een negatief effect voor het kind zelf, de groep, de leerkracht, de school in het algemeen en de thuissituatie (spanningen)</p>	Directie + Ib-er (evt. leerkracht)
4d. Weigering ouders / verzorgers.	<p>Wanneer de ouders / verzorgers weigeren om hun medewerking te verlenen aan een onafhankelijk onderzoek, zal de directie hen uitnodigen om deze weigering op school toe te lichten. De directie zal de ouders / verzorgers duidelijk maken dat het in dit stadium slechts gaat om een advies van een objectieve instantie. Deze belemmering kan tot gevolg hebben dat er door de school niet (meer) de passende zorg verleend kan worden die nodig is bij het specifieke probleem van hun kind.</p> <p>Wanneer als gevolg hiervan blijkt dat de grenzen op het gebied van de zorgstructuur van de school worden overschreden, komt verwijdering van de school in beeld als een reële optie</p>	
5. Leerplichtambtenaar	In dit stadium is het zinvol de leerplichtambtenaar op de hoogte te stellen van de situatie, omdat wellicht in een later stadium zijn medewerking wordt gevraagd.	

	Het standpunt van de ouders / verzorgers is in deze fase	
	<p>bepalend. De adviezen van de school en de externe deskundigen wijzen op overplaatsing naar een vorm van speciaal onderwijs of andere basisschool. Door het kind op de basisschool te laten, leggen de ouders / verzorgers grote druk op het kind en de leerkracht, de medekinderen en de beschikbare zorginzet van de school. De vasthoudende keuze van de ouders / verzorgers dreigt in deze fase de grens van de mogelijkheden van de basisschool te overschrijden. Verwijdering van de school is een zeer reëel mogelijk gevolg van deze keuze.</p> <p>De ouders / verzorgers worden geïnformeerd over de volgende fasen van deze procedure.</p>	
7. Melding bestuur	<p>De directie meldt aan het bovenschools management c.q. bestuur dat er sprake is van een patstelling tussen school en ouders / verzorgers.</p> <p>Tevens deelt de directie het standpunt van het team mee. Indien dit standpunt van de school is, dat de weg van verwijdering moet worden ingeslagen, treedt de volgende fase in werking.</p> <p>In deze fase wordt de inspectie op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen en het uiteindelijke standpunt van de school.</p>	Directie + bestuur
8. Horen van ouders / verzorgers.	<p>Het bevoegd gezag ontvangt de mededeling dat het standpunt van de school is dat het kind zou moeten worden verwijderd van de school. Het bevoegd gezag is verplicht om de groepsleerkracht(evt. met intern begeleider) en de ouders te horen.</p> <p>(de wet: in de gelegenheid stellen zijn of haar zienswijze kenbaar te maken)</p> <p>Dit kan mondeling of schriftelijk gebeuren.</p>	Bestuur + ouders / verz.